

LAUSUNTO 31.8.2012

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Kirjaamo: kirjaamo@minedu.fi

Asia: Kansalaisopistojen liiton lausunto ruotsin kielen opetuksen kehittämisryhmän raportista (2012:9) ja siihen sisältyvistä ehdotuksista

Viite: Lausuntopyyntö 22.5.2012 Dno OKM/77/040/2011

Pyydettyinä lausuntona ruotsin kielen opetuksen kehittämisryhmän raportista *Toiminnallista ruotsia – lähtökohtia ruotsin opetuksen kehittämiseksi toisena kotimaisena kielenä* Kansalaisopistojen liitto KoL esittää seuraavaa:

Työryhmän tehtävänä oli tarkastella ruotsin kielen opetusta ja siihen liittyviä parannusehdotuksia kielellisen yhdenvertaisuuden turvaamisen näkökulmasta. Asiaan liittyvät taustaselvitykset ovat perusteellisia sekä esitetyt kehittämis ehdotukset käytännön tarpeista nousevia. Kansalaisopistojen liiton mielestä on harmillista, että kaksikielisessä maassa ruotsin oppimistulokset eri oppilaitostasoilla eivät ole olleet kaikilta osin tyydyttäviä ja sukupuolten väliset osaamis- ja asennoitumiserot näyttävät kasvavan.

Ruotsin kielen opetuksen kehittämistä on järkevää tarkastella kolmesta valitusta näkökulmasta: koulutusjatkumon periaatteen ja yhdenvertaisen oppimisen turvaamisen, opetussuunnitelmien ja -menetelmien kehittämisen sekä maahanmuuttajien mahdollisuuksien saavuttamiseksi työssä tarvittava taito ruotsin kielessä. KoL korostaa, että kehittämiseen tarvittavista taloudellisista resursseista on myös huolehdittava asianmukaisesti.

Osaava-ohjelma on tarjonnut vuodesta 2010 alkaen vapaan sivistystyön kieltenopettajille hienoja mahdollisuuksia täydennyskoulutautumiseen ja oman osaamisen kehittämiseen. Osaavassa erityisenä kohderyhmänä ovat olleet tuntiopettajat, jotka vastaavat valtakunnallisesti tarkasteltuna valtaosasta (noin 80%) opistojen tunneista. Erilaiset alueelliset ja paikalliset, eri oppilaitosmuotojenkin rajat ylittävät yhteistyöverkostot ovat opettajien työssä jaksamisen ja kehittymisen kannalta erittäin tärkeitä. KoL tekee keskusjärjestönä yhteistyötä myös muun muassa Suomen Kieltenopettajien liiton kanssa opettajien vuosittaisen täydennyskoulutuspäivän järjestämisessä.

Toistaiseksi kaikkien kuntien alueelle ulottavana valtakunnallisena verkostona kansalais- ja työväenopistot toteuttavat kantaväestön ruotsin kielen tasa-arvoisen ja elinikäisen opiskelun mahdollisuuksia sekä maahanmuuttajien omaehtoisen ja kotoutumiskoulutuksen kehittämistä jokapäiväisessä työssään. Yhteistyötä eri toimijoiden kanssa voidaan ja on

syytä kehittää myös jatkossa. Kansalaisopistojen liitto auttaa ja koordinoi tätä työtä mielellään.

Opistojen monipuolisesta tarjonnasta eri puolelta Suomea löytyy runsaasti korkeatasoisia ja kohtuuhintaisia kursseja, jotka ovat ”ajan hermolla”. Esimerkkeinä mainittakoon *Svenska med Mumin*, *Lär dig svenska via sång och musik*, *Ruotsia? Ei ikinä!*, *Ruotsia? Ehkä sittenkin!*, *@Träna grammatik med e-post*, *Förmiddagskaffe med HBL*, *Svenska veckan – Ät lunch på svenska!*, *Valmennuskurssi valtionhallinnon ruotsin kielitutkintoon*, *Kadonneen ruotsinkielen metsästyskurssi*, *Asiakaspalveluruotsia maahanmuuttajille*, *Litteraturklubben*, *Svenska klubben* sekä *Nytta & Nöje*. Toiminnallisen kielenopetuksen ja mielenkiintoisten oppimateriaalien avulla voidaan myös aikuisten parissa myönteisellä tavalla vaikuttaa ruotsin opiskeluun kohdistuviin asenteisiin. Ruotsia opiskellaan kansalais- ja työväenopistoissa nykyään noin 20.000 tuntia vuodessa. Ruotsi on viidenneksi suosituin kieli kansalaisopistojen opetusvalikoimissa.

Kansalais- ja työväenopistot ovat tuleville ruotsin aineenopettajille erinomaisia harjoittelu- ja työpaikkoja. Selvityksen lopussa (s. 57) todetaan/ehdotetaan, että ”ruotsin kielen opettajien aineenopettajakoulutuksessa ja täydennyskoulutuksessa panostetaan oppilaita motivoivaan opetukseen”. Vapaassa sivistystyössä opiskelijat äänestävät jaloillaan, jos opetus ei ole motivoivaa, koska opetukseen osallistuminen on heille vapaaehtoista. Täten jokainen tunti on opettajalle eräänlainen näytetunti ja kansalaisopistoissa hankittu opettajakokemus äärimmäisen arvokasta työkokemusta.

Kansalaisopistojen liitto KoL -
Medborgarinstitutens förbund MiF ry

LIISA VORNANEN

Liisa Vornanen
Puheenjohtaja

JAANA NUOTTANEN

Jaana Nuottanen
Toiminnanjohtaja